

PRESENTACIÓ

Durant el mes de novembre de 1986 s'ha celebrat la inauguració de la Facultat de Ciències Polítiques i Sociologia de la Universitat Autònoma de Barcelona. Fet llargament esperat pels qui treballem en aquests àmbits científics i que confiem que contribuirà a millorar la qualitat i la quantitat dels treballs produïts en el nostre país. En aquesta ocasió, Norberto Bobbio va dir la lliçó inaugural, la qual, pel seu interès, hem cregut que calia publicar a «Papers». Trobareu així, en aquest número, un primer bloc d'articles de reflexió a l'entorn de les Ciències Socials: el treball de Bobbio, ja esmentat, un article de Luigi Graziano sobre la història de la Ciència Política, amb què acollim a «Papers» els treballs d'aquesta especialitat que integra, juntament amb la Sociologia, la nova Facultat, i un article de Josep Picó sobre la situació de la sociologia al País Valencià, el qual ens permet d'acostar-nos a una realitat tan propera i, malgrat tot, tan poc coneguda a Catalunya.

A més d'aquests tres articles que constitueixen, per part de «Papers», una contribució a la inauguració de la nova Facultat, trobareu també un altre bloc temàtic, que dona nom al volum 28, per la seva importància quantitativa: el bloc sobre societats avançades i noves tecnologies.

El tema de «les noves tecnologies» comença a ser tractat amb assiduitat entre els científics socials del nostre país, després d'un període, rela-

tivament curt, de difusió, a través dels mitjans de comunicació, de l'existència de zones o països del món en els quals la producció i distribució de béns i serveis pren caràcter i dimensions desconegudes. El to, gairebé apològic, d'aquests mitjans en deturar-se en la descripció dels avantatges d'aplicar noves tecnologies prepara el terreny per a cridar l'atenció dels estudiosos sobre les repercussions, no necessàriament sempre bones, de tipus social, cultural, polític i d'altres, de l'acumulació i el tractament de la informació, a més del descobriment de noves fonts d'energia i innovacions tecnològiques, propis de la tercera Revolució Industrial. Un bon exemple d'aquests estudis és el de Manuel Castells i d'altres autors (*Nuevas Tecnologías, Economía y Sociedad en España*, 1986) o el de FUNDESCO (*Los países industrializados ante las nuevas tecnologías*, 1986), que es comenta en l'article d'Alberto Silva.

Tanmateix, si les noves tecnologies representen una nova forma de l'home de controlar el seu entorn per a arribar a transformar-lo o adequar-lo a les seves necessitats, són «noves» en el sentit temporal més que no pas transcendental del terme. Igualment sorprèn podia estar l'home en llegir el primer pergamí i no una teula de fang; o bé, en rebre la primera trucada telefònica d'un parent a l'estranger i no una lletra per correu marítim o terrestre. Igualment revolucionaris foren els efectes del descobriment del foc i del ferro, l'aplicació de la màquina de vapor, l'electricitat i altres. En qualsevol cas, la interrelació entre les noves tecnologies i l'organització del treball i les relacions socials, en sentit ampli, és recurrent en cada situació històrica. D'ací que convinguí situar el desenvolupament de les «noves tecnologies» actuals en el marc de les denominades «societats avançades» o postindustrials, car són elles que generen i exporten tecnologies d'informàtica, microelectrònica, telecomunicacions, automatització, biotecnologia, etc., desconegudes fins ara.

Intentar definir el marc societal de les noves tecnologies a partir de les transformacions bàsiques en l'estructura social, les formes de poder i d'alienació, el sistema de valors, etc., que configuren un nou tipus d'organització social, és l'objecte del primer article d'aquest bloc monogràfic.

L'escrit de Carlota Solé explicita la difícil i inevitable interrelació entre l'emergència de les noves tecnologies, fruit de les complexes estructura i organització de les societats avançades, i l'impacte econòmic i social de l'aplicació de nous materials, fonts d'energia o procediments de producció en aquest nou tipus contemporani de societat. Obre les portes a la discussió que planteja Céline Saint-Pierre al nivell concret del sector terciari. Aquesta sociòloga canadenc analitza l'impacte sobre l'ocupació i l'organització del treball, i les qualificacions i la formació professionals, dels processos d'informatització i tècniques de microelectrònica, amb especial

atenció a la població activa femenina. Aquest impacte, constatable empíricament, duu a consideracions d'ordre més general sobre la revisió del concepte de societat industrial, la classe obrera tradicional i les classes mitjanes, que l'autora apunta com a objecte de renovació teòrica imprescindible per a la sociologia del treball.

L'aplicació de tècniques fruit del coneixement teòric, la relació entre ciència i tècnica i el paper central de les institucions educatives i productores de coneixement teòric, com les Universitats, les Acadèmies o els Instituts, constitueixen, segons J. R. Torregrosa, elements centrals en el procés de modernització que resulta de la introducció de noves tecnologies. El cost psicològic del canvi tecnològic es troba relacionat, des de la perspectiva d'aquest psicòleg social, amb models de canvi social planificat i les seves conseqüències. La comunicació a l'era de l'electrònica en relació amb la «modernitat/postmodernitat» és el nucli de l'article de Jesús Ibáñez, escrit en el llenguatge peculiar d'un expert en semiòtica. Completa el bloc temàtic dels costos psico-socials de les innovacions tecnològiques a les societats avançades, l'escrit de Juli Sabaté. Tracta de la desviació i el control socials i, en concret, de l'augment i la diversificació de la delinqüència a les societats avançades i els factors delictògens que provoquen el fenomen col·lectiu de la por a la delinqüència i les demandes de seguretat ciutadana.

Si en l'accepció de «societats avançades» hi incloem les grans potències del moment actual, algunes societats socialistes, com ara la Unió Soviètica, han de ser presents forçosament en una compilació com aquest número monogràfic de la revista «Papers». Benjamín Bastida analitza la reforma econòmica de Gorbaxov com una estratègia de modernització centrada en tres eixos: l'avenç tecnològic, la disciplina en el treball i la lluita contra la corrupció. Des d'un angle teòric, Félix Ovejero tracta de les formes de conducta racional i egoista inherents a la pretesa modernització de les societats socialistes, a través de l'acció col·lectiva i estratègies de joc segons els esquemes d'Olson i Hirschman. Aquests dos articles compleixen modestament el requisit de no identificar exhaustivament els processos de racionalització i aplicació de noves tecnologies amb les societats capitalistes, per tal d'ampliar adequadament l'horitzó de promeses i incerteses que plantegen les «noves tecnologies», avui.

